

Čj. UOOU-01001/16-21

ROZHODNUTÍ

Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů, jako odvolací orgán příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a podle § 10 a § 152 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodla dne 25. května 2016 podle § 152 odst. 5 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., takto:

Rozklad účastníka řízení, České republiky – Ministerstva vnitra, IČ: 00007064, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů čj. UOOU-01001/16-15 ze dne 29. března 2016, **se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.**

Odůvodnění

Napadeným rozhodnutím Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) bylo České republice – Ministerstvu vnitra, IČ: 00007064, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7 (dále jen „účastník řízení“), uloženo zlikvidovat genetický materiál a profil DNA z Národní databáze DNA pana S.

Správní řízení bylo zahájeno na základě podnětu pana S. Na Úřad se dne 17. srpna 2015 obrátila právní zástupkyně pana S. s podnětem týkajícím se zpracování profilu DNA jmenovaného Policií České republiky. Právní zástupkyně uvedla, že jejímu klientovi byl v rámci trestního řízení v roce 2012 odebrán genetický materiál, který byl následně vložen do Národní databáze DNA. Trestní stíhání se týkalo trestného činu dle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. c) a e) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (křivé obvinění). Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem čj. 4 To 155/2013-150 ze dne 11. prosince 2013 byl stěžovatel v této věci zproštěn obžaloby z důvodu, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

Dne 27. dubna 2015 stěžovatel požádal Policii České republiky o zlikvidování odebraného genetického materiálu, policie však jeho žádost zamítla s odůvodněním, že další zpracování jeho osobních údajů se jeví jako potřebné pro plnění úkolů policie. Tato skutečnost byla mj. zdůvodněna trestní minulostí stěžovatele, který byl v roce 1985 odsouzen za trestný čin neoprávněné užívání cizího motorového vozidla a opilství, v roce 1986 byl odsouzen za trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny a neplnění odvodní povinnosti, a v roce 1994 byl odsouzen za trestný čin podvodu.

Inspektorka Úřadu PaedDr. Jana Rybínová v rámci předkontrolních úkonů vyzvala právní zástupkyni stěžovatele k zaslání kopie jeho výpisu z rejstříku trestů a dále doložení kopie

žádosti o likvidaci genetického materiálu. Policie České republiky pak byla vyzvána k zaslání aktuální verze interního předpisu, pokynu policejního prezidenta, jímž se odběr a zpracování dat v Národní databázi DNA řídí.

Na základě shromážděných podkladů bylo dne 27. ledna 2016 s účastníkem řízení zahájeno správní řízení o uložení opatření k nápravě ve smyslu § 40 zákona č. 101/2000 Sb. Dne 29. března 2016 potom bylo vydáno rozkladem napadené rozhodnutí, kterým bylo účastníku řízení uloženo, aby zlikvidoval genetický materiál a profil DNA stěžovatele vedený v Národní databázi DNA.

Podle správního orgánu prvního stupně bylo prvotní odebrání genetického materiálu stěžovatele v souladu s § 65 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, neboť v dané době byl stěžovatel obviněn ze spáchání úmyslného trestného činu. Po pravomocném zproštění obžaloby však byl účastník řízení podle názoru správního orgánu prvního stupně povinen daný profil DNA odstranit, neboť pomínul účel tohoto zpracování a k jeho dalšímu zpracování neexistoval právní titul. Správní orgán prvního stupně v této souvislosti odkazuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper proti Spojenému království, stížnosti č. 30562/04 a 30566/04, který posoudil uchování profilů DNA osob, jež byly zproštěny obvinění ze spáchání trestného činu, jako nepřiměřené a rozporné s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

K trestní minulosti stěžovatele jako k důvodu pro další vedení jeho profilu DNA v Národní databázi DNA správní orgán uvedl, že účastník řízení uplatňuje danou právní úpravu retroaktivně, tzn. na skutky spáchané v době, kdy právní úprava umožňující odběr DNA za účelem budoucí identifikace neexistovala. Při důsledném dodržení tohoto výkladu by tak Policie České republiky byla oprávněna odebrat a uchovávat genetický materiál všech osob, které byly v minulosti trestány za úmyslný trestní čin.

Proti uvedenému rozhodnutí podal účastník řízení dne 13. dubna 2016 řádný rozklad. S uloženým opatřením k nápravě nesouhlasí a argumentuje následujícím způsobem:

Správní orgán prvního stupně podle názoru účastníka řízení nesprávně chápe pojem budoucí identifikace, jak jej používá § 65 zákona č. 273/2008 Sb. Tento institut je nezbytné vykládat z kriminologického hlediska, když účel odebrání a dalšího uchování profilu DNA nemá vztah pouze ke konkrétnímu řízení, ale vztahuje se k osobě, u které lze na základě kriminologických poznatků důvodně předpokládat páchaní trestné činnosti i do budoucna. Stěžovatel byl v minulosti opakovaně odsouzen za úmyslnou trestnou činnost, jedná se tedy o recidivujícího pachatele, přičemž není rozhodné, kdy k páchaní trestné činnosti docházelo. Doba, která od spáchání posledního trestného činu uplynula, není podle účastníka řízení rozhodná a není důvodné ji zohledňovat. Z kriminalistických důvodů je tak na stěžovatele nutno pohlížet jako na recidivistu, u kterého je uchování profilu DNA pro účely budoucí identifikace při plnění úkolů policie důvodné. Podstatné je rovněž to, že předmětné trestné činy byly spáchány úmyslně, přičemž z kriminologického hlediska je právě u pachatelů úmyslných trestných činů zvýšená pravděpodobnost recidivy.

Posouzení důvodnosti uchování profilu konkrétního člověka je pak především v působnosti Policie České republiky. Napadeným rozhodnutím tak došlo k výraznému zásahu do působnosti policie, a to aniž by bylo důkladně přihlédnuto ke specifikům její práce.

K rozsudku Evropského soudu pro lidská práva S. a Marper proti Spojenému království účastník řízení uvádí, že jeho závěry na posuzovaný případ nelze plně aplikovat, neboť v případě stěžovatele se jedná o osobu pravomocně odsouzenou za několik trestných činů. Evropský soud pro lidská práva v daném případě posuzoval uchování profilů DNA osob, které odsouzeny nebyly.

Účastník řízení také odkazuje na judikaturu českých soudů, zejména na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2014 čj. 4 As 168/2013. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozhodnutí Úřadu a shledal zpracování profilu DNA u konkrétního pachatele úmyslné trestné činnosti za přípustné. S odkazem na výše uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu účastník řízení uvádí, že právo na ochranu soukromí není bezbřehé, je nutno jej v konkrétním případě poměřit s dalšími právy chráněnými zájmy, jako je zejména právo na život, osobní bezpečnost, nedotknutelnost obydlí či ochranu majetku. Splnění uloženého opatření, likvidace profilu stěžovatele, by vedlo k porušení přiměřenosti a principu proporcionality, neboť by došlo k nepřiměřenému zásahu do zmíněných práv na úkor práva na soukromí stěžovatele.

K otázce retroaktivní působnosti dané právní úpravy účastník řízení toliko uvedl, že policii nelze klást k tíži, že daná právní úprava v době, kdy stěžovatel páchal trestnou činnost, neexistovala. Na skutečnosti, že je stěžovatel recidivistou, tato skutečnost nic nemění.

Závěrem účastník shrnuje, že ve svém postupu ze shora uvedených důvodů neshledává porušení zákona, a proto navrhuje napadené rozhodnutí jako nezákonné v souladu s § 90 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb. zrušit.

Napadané rozhodnutí jsem přezkoumala v celém rozsahu, včetně procesu, který předcházel jeho vydání.

V procesním postupu orgánu prvního stupně nebylo shledáno pochybení, což ostatně ani účastník řízení nenamítá.

K jednotlivým věcným námitkám účastníka řízení pak uvádím následující:

Je jistě skutečností, že účelem Národní databáze DNA nemá být evidování profilů osob, které spáchaly určitý trestný čin, ale osob, u kterých je toto zpracování důvodné s ohledem na předpoklad opakování trestné činnosti v budoucnosti. Kriminologické poznatky o míře recidivy, a to včetně recidivy nestejnorodé, jsou rovněž relevantní. Při zpracování osobních údajů za účelem budoucí identifikace každé osoby je však Policie České republiky v souladu s § 65 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb. povinna tyto údaje zlikvidovat, jakmile jejich další zpracování již není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti. Jinak řečeno Policie České republiky je povinna v relevantní míře zohlednit specifika každého případu a posoudit, zda je další zpracování údajů nezbytné k plnění jejich úkolů, jak jí to ukládá především § 79 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb.

V tomto případě stěžovatel v osmnácti letech neoprávněně užíval cizí vozidlo a dále spáchal trestný čin opilství, v devatenácti letech nesplnil svoji odvodní povinnost a padělal či pozměnil veřejnou listinu. Od spáchání těchto trestných činů již uplynulo více než třicet let. S ohledem na tyto skutečnosti se podle názoru odvolacího orgánu nejeví další uchování genetického profilu stěžovatele jako důvodné, neboť se jedná o méně závažné trestné činy, od jejichž spáchání již uplynula delší doba.

V roce 1994 byl stěžovatel odsouzen za podvod, jímž spáchal škodu nikoliv malou, tzn. škodu ve výši nejméně šestinásobku a nejvýše devatenáctinásobku minimální mzdy dle nařízení vlády v dané době účinného [jedná se o nařízení vlády č. 53/1992 Sb., dle jeho § 2 odst. 1 písm. b) byla minimální měsíční mzda stanovena na 2.200 Kčs, resp. Kč]. Byť se v tomto případě zjevně jedná o závažnější trestný čin, vzhledem k jeho charakteru (nenásilný trestný čin proti majetku), výši škody a především tomu, že od jeho spáchání, po dobu delší než 20 let, již stěžovatel žádný trestný čin nespáchal, resp. účastník řízení

takovou skutečnost nedoložil, se uchování profilu stěžovatele i s ohledem na tuto skutečnost nejeví jako přiměřené a důvodné.

Podle názoru odvolacího orgánu účastník řízení argumentuje, a v praxi postupuje, značně formálně a šablonovitě, když pouze na základě skutečnosti, že určitá osoba spáchala úmyslný trestný čin, aniž by zohlednil jeho charakter, dobu, která od spáchání uplynula, a další relevantní skutečnosti automaticky dovozuje, že se jedná o recidivistu, u kterého lze s vysokou mírou pravděpodobnosti předpokládat pokračování v trestné činnosti. Tento závěr podle názoru odvolacího orgánu nemůže v posuzovaném případě vzhledem k jeho okolnostem obstát. Ostatně i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2014 čj. 4 As 168/2013-40, jímž účastník řízení argumentuje a který obecně shledává právní úpravu za dostatečnou a konstatuje obecnou povinnost pachatelů trestných činů strpět vedení svých údajů, včetně genetických, v policejních databázích, ve svém bodě 32 konstatuje, že jím přijaté řešení se týká konkrétního případu a Nejvyšší správní soud nevyklučuje odlišný výsledek testu proporcionality a dostatečnosti zákonného podkladu v jiných případech lišících v podstatných ohledech. Zákonnost zpracování údajů v Národní databázi DNA s ohledem na konkrétní okolnosti každého jednotlivého případu pak posuzují správní soudy i v dalších rozhodnutích, pro ilustraci lze na tomto místě odkázat na aktuální rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. dubna 2016 čj. 3A 86/2013-99.

Výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu byl vydán ve věci zpracování údajů osoby odsouzené v roce 2005 za několik trestných činů, krácení daně, poplatku a podobné povinné platby, jímž byla způsobena škoda velkého rozsahu, a porušování autorského práva. Daná osoba byla rovněž stíhána pro další trestné činy, úmyslné porušování povinností při správě cizího majetku, maření úředního rozhodnutí a podvod, přičemž stíhání pro tyto trestné činy bylo v souladu s § 172 odst. 2 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb. zastaveno, neboť trest, k němuž mohlo trestní stíhání vést, byl zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne. Jinak řečeno jednalo se o pachatele několika úmyslných trestných činů, přičemž jeho profil byl do Národní databáze DNA vložen v době, kdy vykonával uložený trest, tedy nikoliv s velkým časovým odstupem.

Pro úplnost je nutno zmínit i další rozsudek správního soudu v obdobné věci, konkrétně rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. listopadu 2015 čj. 5A 321/2011-57. Rovněž v tomto případě soud zrušil rozhodnutí Úřadu, který konstatoval nezákonnost zpracování osobních a citlivých údajů určité osoby v Národní databázi DNA. Při posuzování dané věci soud výslovně uvedl, že „je třeba zkoumat zejména povahu a závažnost spáchaného trestného činu, které jsou dány významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem atd.; na základě posouzení uvedených hledisek příslušné orgány rozhodnou o osobách, jejichž profil DNA bude zařazen do databáze.“ Posuzován byl případ člověka, který byl v roce 2004 pravomocně odsouzen za spáchání dvou trestných činů podvodu, přičemž byla doložena škoda způsobená na cizím majetku ve výši 12.000.000 Kč. I v tomto případě se tak jednalo o pachatele závažné trestné činnosti, který spáchal více trestných činů, jimi způsobil významnou škodu na právně chráněných zájmech a od doby spáchání trestné činu neuplynula delší doba.

V porovnání s trestnými činy, které spáchal stěžovatel v posuzovaném případě, se tak jedná o trestné činy závažnější, kterými bylo daleko intenzivněji zasaženo do práv jiných a obecně do hodnot chráněných trestním právem.

Doba, která od spáchání předchozích trestných činů uplynula, podle názoru odvolacího orgánu není zcela bez významu, jak v rozkladu uvádí účastník řízení. Tuto okolnost nelze posuzovat jen z kriminalistického hlediska, jak činí účastník řízení, ale i obecně z pohledu

zásad a účelu trestního práva. Jednou z funkcí trestu je dle doktríny i funkce rehabilitační, dle které má trest sloužit rovněž k nápravě pachatele. Tuto funkci trestu je tedy nutno reflektovat a alespoň v základní míře odlišit osoby, u kterých k nápravě s ohledem na frekvenci páchaní trestné činnosti evidentně nedošlo, a osob, u kterých od spáchání posledního (či jediného) trestného činu uplynula už delší doba, aniž by v trestní činnosti pokračovaly, a u kterých lze tudíž předpokládat změnu chování a nižší míru pravděpodobnosti opakování trestné činnosti. S ohledem na charakter trestných činů, které stěžovatel spáchal, a především na dobu, která od posledního z nich uplynula a která činí více než dvacet let, není podle názoru odvolacího orgánu uchování profilu DNA stěžovatele v tomto případě důvodné a přiměřené.

Ostatně právě dvacet let je v souladu s § 34 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb. i nejdelší promlčecí dobou za spáchání nejzávažnějších trestných činů. Odsouzení za nejzávažnější trestné činy, za které lze uložit výjimečný trest, lze pak podle § 105 odst. 1 písm. a) tohoto zákona zahladit po patnácti letech po výkonu trestu, pokud dotyčný po tuto dobu vedl řádný život, případně, pakliže odsouzený prokázal po výkonu nebo prominutí trestu anebo promlčení jeho výkonu svým velmi dobrým chováním, že se napravil, lze tak v souladu s odstavcem třetím téhož ustanovení učinit i dříve. Podle trestního zákona platného v době, kdy byl pan S. odsouzen (zákon č. 140/1961 Sb.), pak lhůta pro zahlázení odsouzení u nejpřísněji trestaných činů činila dle § 69 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona deset let.

Pan S. byl naposledy odsouzen v roce 1994 a to za trestný čin podvodu, jímž byla způsobena škoda nikoliv malá. Za tento trestný čin mohl být odsouzen k odnětí svobody na šest měsíců až tři léta, případně k peněžitému trestu.

Jak vyplývá z výše uvedeného, trestný čin podvodu, pro který byl pan S. v roce 1994 odsouzen, by již byl promlčen, stejně jako uplynulá doba splňuje podmínky pro zahlázení odsouzení. Jestliže je tedy obecně na jmenovaného možno pohlížet, jako by nebyl odsouzen, nepovažuje odvolací orgán za přiměřené a důvodné z těchto trestných činů, které mohly být zahlazeny, vyvozovat další důsledky spočívající v zařazení profilu DNA do Národní databáze DNA. Jinak řečeno obecně se na jmenovaného pohlíží, jako by nebyl odsouzen, nicméně pro některé subjekty, zde účastníka řízení, resp. Policii České republiky, fikce neodsouzení není relevantní a dotyčný je dále hodnocen a posuzován právě s přihlédnutím ke své předchozí trestné činnosti. Na základě tohoto hodnocení je pak zasaženo do jeho soukromí mimořádně významným způsobem, když jeho genetické informace jsou zpracovávány v policejní evidenci.

Skutečnost, že přístup účastníka řízení shrnutý v předchozím odstavci je z právního pohledu nepřijatelný, lze odvodit např. z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2006 čj. 8 Tdo 1069/2006, který výslovně uvedl: „V obecné rovině lze předeslat, že právní fikce, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen, má ten význam, že odsouzení, kterého se tato fikce týká, přestalo právně existovat. Jinak řečeno, že s tím, že byl pachatel pro dřívější trestný čin pravomocně odsouzen, nebudou nadále spojovány žádné relevantní trestněprávní důsledky, a to nejen ty, které zákon výslovně stanoví v ustanovení § 35 odst. 3 tr. zák. Bylo by v logickém rozporu, aby se v určitých souvislostech na takové odsouzení pohlíželo, jako by právně neexistovalo, a v jiných souvislostech by s ním bylo uvažováno, jako by existovalo nadále.“

Jak je uvedeno v napadeném rozhodnutí, poté, kdy byl pan S. obviněn, bylo odebrání jeho biologického vzorku pro účely budoucí identifikace na základě § 65 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb. přípustné, účastník řízení k takovému zpracování údajů disponoval dostatečným právním titulem. V okamžiku, kdy bylo toto trestní stíhání pravomocně ukončeno, aniž by jmenovaný byl shledán vinným ze spáchání trestného činu, však již účastník řízení právním titulem k dalšímu zpracování biologického vzorku a z něj získaných

informací o genetickém vybavení jmenovaného oprávněn nebyl, resp. toto zpracování bylo na základě výše uvedených skutečností nedůvodné, nepřiměřené a tudíž nezákonné.

K nepřiměřenému či nedůvodnému zásahu do působnosti Policie České republiky, jak argumentuje účastník řízení, podle názoru odvolacího orgánu nedošlo. Úřad je v souladu se svými kompetencemi dle zákona č. 101/2000 Sb. oprávněn posuzovat legálnost zpracování osobních a citlivých údajů Policií České republiky. Pokud na základě relevantních podkladů dospěje k tomu, že zpracování údajů určitého člověka je nezákonné, je povinen správci nařídit, aby daný stav napravil, čehož může být v některých případech dosaženo pouze likvidací předmětných údajů. V řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí byly shromážděny relevantní podklady pro posouzení zákonnosti zpracování osobních údajů stěžovatele, provedené posouzení ze strany správního orgánu prvního stupně z těchto podkladů vycházelo, je odůvodněné a nevybočuje z kompetencí, které jsou Úřadu právním řádem svěřeny. Z těchto důvodů nelze námitce o zásahu do působnosti Policie České republiky vyhovět.

V této souvislosti považuje odvolací orgán za vhodné odkázat na aktuální rozsudek Městského soudu v Praze, konkrétně rozsudek ze dne 13. dubna 2016 čj. 6A 5/2013-76-89, dle kterého „je namístě, aby v tomto případě správa takového souboru informací (je míněna Národní databáze DNA) podléhala kontrolní pravomoci žalovaného (tzn. Úřadu), a aby ten sám při kontrole vymezil závaznější pravidla pro takové nakládání s osobními údaji“ (bod 34).

K rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper proti Spojenému království a námitce účastníka řízení, že závěry soudu v této věci nelze aplikovat, neboť v případě pana S. se jedná o osobu pravomocně odsouzenou za několik trestných činů, lze uvést tolik, že Evropský soud pro lidská práva se v daném rozsudku otázkou předchozích odsouzení stěžovatelů nezabýval; ostatně jednomu z nich bylo v době odebrání vzorků jedenáct let. Daný rozsudek je podle názoru odvolacího orgánu nutno vykládat tak, že protiprávní je další uchování profilu DNA odebrané z důvodu trestního řízení vedeného proti určité osobě pro podezření ze spáchání trestného činu, pokud výsledkem daného trestního řízení není pravomocné odsouzení dotčené osoby. V tomto smyslu byl rozsudek vykládán i správním orgánem prvního stupně.

K otázce retroaktivního působení dané právní úpravy, kterou napadené rozhodnutí rovněž argumentuje, lze uvést tolik, že oprávnění policie odebírat pro účely budoucí identifikace biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení bylo do českého právního řádu zakotveno novelou policejního zákona provedenou zákonem č. 60/2001 Sb. Ten s účinností k 19. únoru 2001 přinesl úpravu, která se ke dnešnímu dni obsahově významným způsobem nezměnila. Před tímto datem obdobná úprava v českém právu neexistovala.

Vedení genetického profilu v Národní databázi DNA je jistě silným zásahem do osobnostních práv každého člověka. S ohledem na ústavní zásadu legality výkonu státní moci i s ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva¹ musí být úprava, která takovýto zásah umožňuje, mj. předvídatelná, aby si tedy pachatel trestného činu mohl být v době jeho přípravy či páčání vědom všech následků, které to pro něj může mít, tzn. i zařazení jeho osobních údajů do policejních databází. V době páčání trestné činnosti ze strany stěžovatele tato právní úprava neexistovala, a stěžovatel si tak nemohl být vědom toho, že

¹ Lze odkázat např. na rozsudek ve věci Dragojević proti Chorvatsku, stížnost č. 68955/11, z předchozích rozsudků ESLP j lze uvést např. rozsudky ve věci Malone proti Velké Británii, stížnost 8691/79, a Sunday Times proti Velké Británii, stížnost 6538/74, které se zabývají náležitostmi a kvalitami právní úpravy zásahu do soukromí člověka ze strany státu a jeho bezpečnostních složek. Tato pravidla později ESLP aplikoval i na vedení státních databází či evidencí, srov. rozsudek ve věci Rotaru proti Rumunsku, stížnost 28341/95, či rozsudek ve věci Amann proti Švýcarsku, stížnost 27798/95.

v důsledku jeho činnosti bude jeho profil DNA následně uchovávan policií, podle aktuálního vnitřního předpisu do jeho 100 let věku².

Retrospektivní působení zmíněné právní úpravy, ač není, na rozdíl od retrospektivní účinnosti norem v oblasti trestního práva hmotného, výslovně zakázáno³, představuje silný zásah do práv stěžovatele, který tento nemohl nijak předvídat a své chování mu případně přizpůsobit.

Obecně se k retroaktivitě uvádí, že „jedním z právněpolitických požadavků právní jistoty a základních principů vymezujících kategorii právního státu a tím i důvěry občanů v právo je nepřipustnost zpětné účinnosti (retroaktivity) právních norem“⁴.

Retroaktivním působením právních norem se zabýval i Ústavní soud, zejména v nálezu ze dne 4. února 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96, ve kterém mj. uvedl: „K základním principům, vymezujícím kategorii právního státu, patří princip ochrany důvěry občanů v právo a s tím související princip zákazu zpětné účinnosti právních norem... Pro pravou retroaktivitu tudíž platí, že lex posterior ruší (neuznává) právní účinky v době účinnosti legis prioris, popřípadě vyvolává nebo spojuje práva a povinnosti subjektů s takovými skutečnostmi, jež v době účinnosti legis prioris neměly povahu právních skutečností... V případě retroaktivity nepravé nový zákon sice nezakládá právních následků pro minulost, avšak buď povyšuje minulé skutečnosti za podmínku budoucího právního následku (prostá výlučnost) nebo modifikuje pro budoucnost právní následky podle dřívějších zákonů založené... U retroaktivity pravé platí zásada obecné nepřipustnosti, ze které existují striktně omezené výjimky připustnosti, u retroaktivity nepravé platí naopak zásada obecné připustnosti, ze které existují výjimky její nepřipustnosti.“

Ocitovat lze rovněž nálezu ze dne 13. června 2012 sp. zn. III. ÚS 611/01, kde Ústavní soud uvedl, že „přestože zákaz retroaktivity právních norem je v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod výslovně upraven jen pro oblast trestního práva (podle uvedeného ustanovení trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, a pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější), je nutno z čl. 1 Ústavy dovodit působení tohoto zákazu i pro další odvětví práva.“

Výše uvedené lze shrnout tak, že v postupu účastníka řízení, resp. policie, lze bezpochyby shledat retroaktivní působení dané právní úpravy. S ohledem na její charakter (nepravá retroaktivita) a předmět dané normy, jímž je zařazení jména do jedné z policejních databází, tedy z právního hlediska ne trest, ale preventivní či obecně kriminalistické opatření, se odvolací orgán nedomnívá, že by trestné činy spáchané konkrétními osobami před účinností výše zmíněného zákona č. 60/2001 Sb. nemohly být vůbec zohledňovány. Přihlížení k trestní minulosti z doby před účinností zákona č. 60/2001 Sb. by však s ohledem na požadavek předvídatelnosti práva včetně právní úpravy zásahu státu do soukromí člověka a obecné problematičnosti retroaktivního působení práva nemělo být obecným a šablonovitě uplatňovaným pravidlem, ale mělo by zohledňovat specifika každého případu, zejména závažnost trestných činů a dobu, která od jejich spáchání uplynula. Za nesprávný považuje odvolací orgán přístup, že jakýkoliv úmyslný trestný čin spáchaný kdykoliv v minulosti automaticky odůvodňuje zařazení profilu dotčeného člověka do Národní databáze DNA. Jak je výše uvedeno, účastník řízení v případě zpracování osobních a citlivých údajů pana S. v Národní databázi DNA specifika případu nezohlednil, resp. nevyvodil z nich správný závěr s ohledem na důvodnost a přiměřenost takového zásahu do soukromí.

² Čl. 75 Pokynu policejního prezidenta ze dne 2. prosince 2014, o identifikačních úkonech.

³ Srov. čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a § 1 trestního zákoníku.

⁴ Knapp, V. Teorie práva. Praha: C. H. Beck, 1995.

Námítka účastníka řízení, že neexistence relevantní právní úpravy v době páčání trestných činů stěžovatele není jeho vinou, resp. vinou policie, je zcela irelevantní. Účastník řízení, resp. Policie České republiky je povinna aplikovat právní řád jako celek a to i s ohledem na základní zásady a pravidla právního státu ve shora nastíněném smyslu.

Na základě všech výše uvedených skutečností jsem rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nelze odvolat.

Praha 25. května 2016

otisk úředního razítka

JUDr. Ivana Janů, v. r.
předsedkyně

Za správnost vyhotovení:
Martina Junková